

tien geboden arjan visser

TR 2010-08 haren 2 pagina 6

Heleen Mees (Hengelo, 1968) is econoom, jurist en publicist. Sinds 2000 woont zij in New York, waar zij werkt als adviseur in Europese Unie-zaken. Zij publiceert onder andere in NRC Handelsblad, de International Herald Tribune en Le Monde. Ze is medeoprichtster van Women on Top, een organisatie voor vrouwen wereldwijd.

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees Ik vind het niet erg mensen op de kast te jagen

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

I. GIJ ZULT DE HERE UW GOD AANBIDDEN EN HEM LIEFHEBBEN MET GEHEEL UW HART, GEHEEL UW ZIEL EN MET AL UW KRACHTEN

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

hij dan zo'n ernstig gezicht bij. Als je een beetje door je wimpers heen kijkt, zul je zien dat ik me daar redelijk aan heb gehouden.”

III. GIJ ZULT DE DAG DES HEREN HEILIGEN

„In 2003, het jaar waarin mijn vader overleed, heb ik niet zozeer een contemplatief als wel een vegetatief bestaan geleid. Een jaar eerder was ik mijn baan in New York kwijtgeraakt, toen mijn geliefde en ten slotte ook nog mijn huis. Mijn *annus horribilis*. Er kwam niets meer uit mijn handen, het enige wat ik deed was huilen. Het kostte me best veel tijd om mijn leven daarna weer op te bouwen. Op een dag schreef ik het verhaal dat een doorbraak voor mij zou betekenen ('Vrouwen zouden nu eindelijk écht eens aan het werk moeten gaan', gepubliceerd op de opiniepagina van *NRC Handelsblad*, 2006, AV) en vanaf dat moment is alles beter gegaan. Dat ik nu van die gemene stukken kan schrijven, heb ik aan die periode te danken. Het is geen boosheid, geen wraak – ik strijd niet voor de vrouwenzaak omdat mijn geliefde bij me weg is gegaan – maar het is wel zo dat het helpt als je bepaalde dingen ook werkelijk hebt gevoeld, doorleefd. Ik wist het toen ik mijn verhaal schreef: dit zal mijn leven veranderen. Ieder woord viel op zijn plaats. Ik wás al geëngageerd, ik wás al gedreven. Ik had alleen nog een *cause* nodig.”

IV. EER UW VADER EN UW MOEDER

„Een tijdje geleden werd ik geïnterviewd door een blaadje uit de regio en de laatste vraag was: denk je dat je ooit nog eens terugkeert naar Hengelo? Als ze me die vraag over Nederland stellen, wil ik nog wel eens antwoorden dat ik het nog niet zeker weet, maar nu begon ik echt te hyperventileren: terug naar Hengelo? Nóóit! Ik ben echt in een totaal prikkeloze omgeving opgegroeid. Er gebeurt niets in Hengelo. Laatst las ik een boekje van Bas Heijne waarin hij vertelt dat hij een interviewer ooit tot wanhoop dreef omdat hij niets over zijn jeugd in Zwanenburg kon vertellen. Dat gevoel heb ik ook een beetje. Ik was erg in mezelf gekeerd. Toen ik een jaar of vijftien was, zei een jongen tegen mij dat ik een *weirdo* was. Ik wist niet precies wat het woord betekende, maar ik had

toch het idee dat hij gelijk had. Ze vonden ook dat ik zo boos keek, wat eigenlijk wel vreemd is, want ik lach, nu, altijd. Ik weet het niet... ik had, denk ik, het gevoel dat er iets ontbrak in mijn leven, maar ik wist niet precies wat. Nee, het was niet frustrerend. Als ik denk aan mijn studietijd in Groningen, denk ik nooit: wat jammer dat ik niet nachten heb doorgehaald, katers heb gehad of anderszins heb meegedaan aan het studentengebrul. Ik heb er hooguit spijt van dat ik niet beter mijn best heb gedaan, en het vak kwantitatieve economie niet heb gevolgd. Ik was ook thuis niet ongelukkig: ik was misschien wel de *weirdo* die zat te wachten tot het leven eindelijk een keer ging beginnen, maar ik kon ook erg genieten van de zomermiddagen in de tuin bij ons huis; van het gezelschap van de vrienden van mijn ouder van de vrienden van mijn broer. Het was bij ons thuis altijd veruit het gezelligst.

Ik ben in een beschermde omgeving opgevoed, maar mijn ouders hebben me nooit ergens in belemmerd. Ze waren niet bang dat ons iets zou overkomen – of hebben dat in ieder geval niet laten merken. Ze gaven ons alle vrijheid, stimuleerden ieder initiatief en waren, ook door dat ze allebei werkten, als ouders ook gelijkwaardig.

Mijn vader was dertien jaar ouder en mijn moeder was een relatief jeugdige vrouw. Hij werkte bij de krant en zij was verpleegkundige. Ik noem mijn moeder nog altijd mijn grote voorbeeld, maar met mijn vader was ik het dichtst verbonden. Ik was zijn benjamin. Hij is een week voor zijn 78ste verjaardag overleden. Ik vraag me wel eens af of ik hem voldoende heb geëerd toen zijn gezondheid achteruitging. Dit is een lastig onderwerp, hoor... ik wil niet dat je opschrijft wat hij mankeerde. Hij heeft zijn best gedaan om het niet voor iedereen zichtbaar te laten zijn, dus waarom zou ik het nu in de krant laten zetten? Ik weet het niet... Wil ik er niet over praten omdat ik bang ben dat het mij besmeurt of wil ik mijn vader beschermen? Ik denk toch het laatste. Als ik mensen hoor zeggen dat hun ouders 'helder' waren tot op het laatste moment, denk ik: waar wil je hem hebben? Het is onredelijk – ik ben echt niet de enige die een moeilijk afscheid had – maar het doet me nog altijd pijn. Ik vind het niks, die ouderdom. Laatst was ik op het Boekenbal, waar de 'derde

leeftijd' het thema was en ze een paar zaaltjes over dat onderwerp hadden ingericht. Vreselijk. Ik hoef het niet te zien. Net zoals de foto's van Rieneke Dijkstra waarop je vrouwen ziet die net zijn bevallen. Het bloed loopt nog langs hun benen – waarom moet dat allemaal geëta-leerd worden? Dát is het misschien wel: of het nu gaat over een vervelende uitdrukking – kuis je taal! – of het nare einde van mijn vaders leven: ik hou niet van lelijke dingen. Ik hecht eraan dat dingen mooi zijn. Ik kijk liever naar mijn moeder, die een leuke nieuwe vriend heeft met wie ze samen reizen gaat maken, of aan mijn vader zoals hij was voordat hij ziek werd.

Ik denk nog vaak aan hem. Ik heb niets met 'spirituele ervaringen' maar aan het eind van mijn *annus horribilis*, toen ik het verhaal over het 'gemakzuchtige keuzefeminisme' schreef, kreeg ik plotseling last van uitslag op mijn ellebogen, precies zoals mijn vader zijn leven lang had gehad. Ik belde mijn moeder: 'Ik wil geen psoriasis!' 'Heleen', zei ze, 'je kán helemaal geen psoriasis meer krijgen op jouw leeftijd.' Toen het stuk af was, verdween de uitslag. Het klinkt misschien heel zweverig, maar toch: op dat moment wist ik zeker dat mijn vader heel dichtbij is geweest.”

VI. GIJ ZULT GEEN ONKUISHEID DOEN

V. GIJ ZULT NIET DODEN

„Samen met Femke van Zeijl en Mariko Peters hield ik op 7 maart een pleidooi voor het oprichten van een staandebeeld voor de Onbekende Verkrachte Vrouw. Het is lastig om aandacht te vragen voor zo'n gruwelijk onderwerp en tóch vind ik dat vrouwen in het geweer moeten komen. Als ze dan niet voor zichzelf, of voor de toekomst van hun dochters, willen kiezen, let er dan in ieder geval op dat het met veel vrouwen in de wereld slecht gaat. Of eigenlijk: steeds slechter gaat. Mensen worden in het algemeen wel iets rijker en daar profiteren vrouwen – omdat ze vaak in armoede verkeren – ook van, maar het geweld tegen vrouwen neemt nog steeds toe. De onderdrukking van vrouwen is er niet minder op geworden. We moeten er iets tegen doen. Ik heb Ayaan ooit iets horen zeggen wat ik uiteindelijk aan het einde van mijn Aletta Jacobs-lezing óók heb gebruikt: 'Alleen door onze inzet, door onze politieke druk

We kunnen het niet aan anderen overlaten.'

Ik weet niet of ik, in mijn strijd, zo ver zou gaan als Ayaan. Er is voor haar geen weg terug. Maar als ik in haar situatie terecht was gekomen, zou ik ook niet meer capituleren. Zoals Ayaan wordt opgezweept in haar strijd tegen de uitwassen van de islam, zo moet ik uitkijken dat ik geen dingen roep die duidelijk over de grens gaan. Ik weet heel goed dat dwangarbeid in strijd is met alle internationale verdragen, maar ik heb het soms zo gehad met de deeltijd-feministes die hun talenten verkanselen dat ik hem morgen nog zou willen herinvoeren. Goed, zo'n opmerking is natuurlijk *offlimit*. Overigens vind ik het helemaal niet erg om mensen op de kast te jagen. Ze zijn soms zó boos op me dat ik denk: straks schiet iemand mij nog een keer dood. Het zal zo'n vaart niet lopen, maar ik zal me zeker niet inhouden om die reden. Zo ben ik ook niet opgevoed. Er gebeurde natuurlijk niets griezeligs in Hengelo, maar toch: ik mocht al op mijn veertiende bepalen hoe laat ik 's avonds thuiskam. Mijn ouders hadden het volste vertrouwen in mij. Laat je nooit door angsten leiden, dat was de onderliggende gedachte.”

VI. GIJ ZULT GEEN ONKUISHEID DOEN

„Onkuis is seks met mannen die je niet of nauwelijks kent, one-nightstands en zo. Ik weet niet of het aan mijn opvoeding ligt of dat seksualiteit voor vrouwen in het algemeen en van nature nou zo'n kwetsbaar ding is... Anders dan mijn naamge-note (Heleen van Royen, AV) ben ik geen voorstander van vrije seks, wat wel ingewikkeld is als je geen relatie hebt, zoals ik. Ofik tevreden ben met die status? Hmm... Nee, nee, ik vind het geen impertinente vraag, maar het is gewoon een lastig thema. Laat ik het zo zeggen: ik vind het erg fijn om alleen te leven. Ik moet er niet aan denken dat er voortdurend een man door mijn beeld loopt. Aan de andere kant mis ik de intimiteit wel. Niet het gezelschap of de gezelligheid, maar de intimiteit. Het zou mooi zijn om zoiets af en toe te kunnen delen. Ik geloof dat ik eerder een kind in mijn leven toe zou kunnen laten dan een man. Precies op dat punt word ik tijdens iedere discussie weer aangesproken. Laatst ook weer: 'Weet je wat jouw probleem is? Je

Heleen Mees: „Ik wéét dat die strijd lang duurt, maar snappen die vrouwen nou nóg niet dat het anders moet?''

FOTO MARK KOHN

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

stralende lach, lange blonde haren en alle vrijheid van de wereld. Ik weet niet precies waar ik jaloers op ben, misschien is het zelfs geen jaloezie, maar ik probeer me wel eens voor te stellen hoe mijn leven was verlopen als mijn geliefde me niet had verlaten. Toen het mij zakelijk tegenzat in Amerika, heeft hij voorgesteld om terug te komen naar Nederland. Heb ik niet gedaan. Spijt? Nee, hoor. Dan had ik nu misschien met zijn kind op een of andere vinexlocatie gewoond. Was ik dan gelukkig geweest? Ik weet het niet. Ik ben nog steeds niet helemaal over die breuk heen. Hij is toch de man die bij mij de luiken heeft opengezet. Hij reikte me ideeën aan, hij bracht me op andere gedachten. Hij was ook degene die dacht dat ik in New York goed zou gedijen. Dát heeft hij in ieder geval wel goed gezien. Soms denk ik: hoe kan hij nou niet meer van mij houden? In die vraag ligt het antwoord eigenlijk al besloten: natuurlijk houdt hij nog van mij.”

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Heleen Mees op de voorpagina van de Nederlandse krant De Persgroep, 2006

Eerdere afleveringen zijn terug te lezen op **www.trouwnl/tiengeboden**